

تۆرك يوردى

تۆرك ادبىياتىنىڭ مەركىزى ھېيئىتى تەرىپىدىن نەشر قىلىندى.

جلد ۲

تەمىز ۱۳۴۱

نومۇر ۱۰

شوه

عتیقات

آنقره حریقنده محرق اولوب ایوم عدلیه بناسی یاییلمقدمه اولان بکان بک
جامعنک عرصه سنده تمیل حفریاتی اثناسنده بر کتابه بولونمشدر . بانیسنک اسمی
محرر بولونمسی اعتباریله کتابه تاریخی قیمتی حائر در .
کتابه ۶۳ ۷۵ سانتیمتر و طولنده و بیاض . مرمر دندر
محرر عبارده شویله در :

۱ — عمر هذا الجامع المبارك في عهد سلطان السلاطين
مد الله ظله على العالمين السلطان ابن

(۱) مراد ثانینک اشبو کتابده محرر القابنه ایملک دفعه اوله رق تصادق
ایدلمکده در . خاقان مشارالیهانک مسکوکاتنده کی القاب شونلردر :

مراد بن محمد

مراد بن محمد خان

سلطان مراد بن محمد خان

سلطان مراد بن سلطان محمد خان

آنقره ده علاءالدین و مقدم جامع لرینک مدخللری اوزرلرنده موضوع کتابلرده
ایسه شو عنوان محرر در :

علاءالدین جامعنده : فی ایام السلطان مراد خان ابن محمد خان

مقدم جامعنده : فی زمان السلطان مراد بن محمد خان

محرر تاریخ لرینه کوره شواوچ کتابنک تاریخلری شو وجهه در :

علاءالدین جامعنک کتابه سی ۸۳۷ ، بکان بک کتابه سی ۸۴۲ ، مقدم جامعنک

کتابه سی ۸۵۴ سنه لرینی کوسترمکده در .

۲ — السلطان سلطان مراد بن محمد خان
خلد ملکه وابد دولة مفخر الامرا
الاكابر حاجی احمد بن حضر

۳ — الشهير بیکان مضی الله ایام فی ابرو الاحسان
طلبا لمرضات ربه المنان فی تاریخ سنه ثنین واربعین وثمانمائه .

بانیسنگ یکان نامیله مشهر حاجی احمد بن حضر اولدیغنی وجامعی مراد ثانی دورنده ۸۴۲ سنه سنده انشا ایتدیردیکنی اشبو کتبه دن او کرمکده یز . تورک امراسندن اولدیغنه شبه ایتدیکنیز یکان بک بلمکده مراد ثانی دورنده آنقره ننگ بروالیسی حکمنده ایدی . مومی الیه حقنده تاریخی معلوماته تصادف اولونه مدیغندن ترجمه حالی سکوتله کچیشدیرمه مجبورز . یکان بک جامعسندن ماعدا طقوزنجی عصرک اواسطنه قدر آنقره ده دها بر چوق مبانی انشا ایدلمشدرکه اودورلرده مبانیسی اعتباریله آنقره ننگ زنکین ومرتقی بر شهر اولدینی آ کلاشیلمقده در . یکان بک جامعیه معاصر مبانی شونلردر: عمارت جامعی (۸۳۱) ، کچید مسجدی (۸۴۷) ، قره جه بک تربه سی (۸۴۸) ، مقدم جامعی (۸۵۴) ، تخته قلعه حامی (۸۶۶) . جامعک ذاتاً خراب اولان مناره سی هدم ایدلدیکی انشاده مناره یی اولجه ترین ایدن چینی لردن بعض پارچه لرالده ایدلمشدر . بوچینی لرالیوم آنقره موزه سنده در . چینی لرایکی نوعدر: بری قالیپی صیرچه لی طوغله لردرکه مناره ننگ حین انشاسنده

(۲) آنقره کتبه لرنده «حضر» اسمنه یالکیز بر کتبه ده تصادف اولونمشدر . بو کتبه ده قزیل بک جامعی جبهه سنگ صاغ جهتنده دیواره اوریلیدر . کتبه مستطیل شکلدر . ورمردن معمولدر . یازی خلاط رسمنده بر صواحنه آلمشدر . عبارتیه سی صوک سانچوقی وایلك عثمانلی دورینه عائد بر ثلث خطیله در . عبارتیه شویله در : « وفات المرحومه عایشه خاتون بنت حضر » اشبو کتبه ده محرر بولنان «حضر» اسمیله یکان بک کتبه سنده کی «حضر» اسمنک یکدیگرلرینه اولان تاریخی مناسبتی حقنده ایلروده بشقه بر قیده تصادف ایدیلنجیه قدر شمعدیلک بر شی سویلنه من .

قوللانيامشدر . ديكر نوعى ايسه صورت مخصوصه ده اعمال ايدلمش چيني لوحه لرى اولمىوب مناره نك قبوسى يانلرينه صوكره دن سوس ايچون قونيلمش ايچى نقشلى وكنارلرى قيريلمش كاسه لردر . صيرچه لى طوغله لرده ايكي رنك كورولمشدر . برى تيرشه رنكسنددر . ديكرى ايسه اك قديم چيني اعمالنده قوللانيلان سياهمى قورشونى رنكدر .

قيريق كاسه پارچه لرى تدقيقه شايدان چيني لردندر . بونلر خارجاً آچيق يشيل رنكده اولوب داخلى نقش ورنكلرى ايسه كوتاهيه وارنيق چيني لرندن بىتون بشقه بررنك و نقشده وبونلردن ده اولكي بر دورره مخصوص اولدقلى آكلاشيلمقدمدر . بعض تاريخى قيدلره كوره آنقره ده دنخى كوتاهيه چيني جيلكسندن اول چيني جيلك صنعتى وارايتمش وبوصنعتك موجدى اخى عوض ايتمش . زياده تفصيلاته تاريخده تصادف ايديله مامشدر . چيني جيلك آنقره ده نه يولده باشلامش فصل انكشاف ايتمش بوبابده قطعى معلومات الده ايديله مامشدر . آنقره معمولاتى اولان بوچيني لرندن آنجق بعض اوفاجق پارچه لر الده ايدلمشدر . وشمى ده ايكي قيريق كاسه پارچه سى ديديكمز كي بونلرك نقشلى ورنكلرى كوتاهيه چيني لرينه بكمزه مامكده در . ورسملرى دنخى انلرك كي قدر منتظم دكلدر . ايلروده ده اتي پارچه لره تصادف ايدلدىكي زمان بوچيني لر حقنده ده درين تدقيقه اتده بوليله بيله جكدر .

آنقره ده كندى ناميله موسوم برمسجدك بانيسى اولان حاجى عوض بن آخى بايزيد احتمال تيمور وقعه سندن صوكره بروسه يه محمد اولك نردينه التجا ايدرك اوراده توطن ايتمش وصاحب صنعت متفنن برذات اولديغندن محمد اولك توجهنى قزانهرق يشيل جامعك و تربه نك انشاسى نظارتى عهده سنه و بولمشدى . فى الواقع يشيل جامعك قبوسى اوزرنده موضوع كتابه ده مومى اليك برمعمار وهرقنده صاحب صنعت برذات اولدينى محردر . كتابه شويله در :

براقه وناظمه و متفنن قوانينه اقل كلام بانيه حاجى عوض بن آخى بايزيد

غفر بهما ۸۲۲

مومی اليك بروسه ده دخی برمسجدي واردي . بومسجد بالا آخره يانمشدر .
سكز يوز يكرمی سكز تاريخنده مفسدرك سوزينه اوبارق كوزلرينه مراد
نافي نك امريله ميل چكيلديكنی اوغوز نامه حكايه ايدر .
بارك غالب

روما دورنده آناتولیده ايكنجي برمرکز مدنيت حالي آلمش اولان يالواج
جوارنده (آنتيوخيايسيديه) خرابه سنده ۱۹۱۲ وچن ۱۹۲۴ سنه سنده انكليز
سير ويليام رامسه ايكي دفعه حفريات اجرا ايتمشدر . بوايكي حفرياتده كشف
واخراج ايتديكي نار مياننده او كوست كتابه سنك ده پارچه لری كشف ايدلمش اولماسی
اهميت مخصوصه حاضردر . بو كتابه پارچه لری روماده او كوستك محكوك طونج
كتابه سی و آنقره ده کی معبدك ايچ و طيش ديوارنده محكوك كتابه سی متلرينه
توافق ايتكمدهدر . او كوست كتابه لريني ايلك او كجه قرائت وحل ايدن متوفی
پروفسور (مومسن) در .

ايلك يالواج حفرياتنده الله ايدیلان كتابه پارچه لری اليوم قونیه موزه سنده
محفوظدر . چكن سنه كشف ايدیلن پارچه لر ايسه موقه يالواج اورتی مکتبده
حفظ ايدلمكدهدر . زیرا بو سنه تکرار حفريات دوايم ايتك ايستان پروفسور
(رامسه) محلنده بو پارچه لری بر آرایه كتيره رك حل و قرائت ايدیلمك ايچون
بونلرك مکتبده حفظ ايدلمسني آرزو ايتمشدی . قونیه ده نشر اولان « يكي فكر »
مجموعه سنك بشنجي و آلتنجي صاييلرنده يالواج اورتی مکتبی معلملرندن اتابكلی
ناجي بكك يازمش اولديني مدققانه مقاله لری اوزرينه بوراده تکرار بو حفرياتدن
ونتايچندن بحث ايتكمه لزوم كورولماشدر .

اوروپانك اك بنام علماسندن اولان سير رامسه قرق بش سنه دنبرو آناتولی
عقيقاتی تدقيق وتبع ايتكمدهدر . بو خصوصه بك مهم اثرلر نشر ايتمشدر .
چكن سنه حفريات اناسنده راحتسز لاندینی جهته حفريات بو سنه ظرفنده دوايم
ايتك اوزره مملكتنه عودت ايتمشدی . كنديسندن آلدیغم برمكتوبده بو دفعه کی

تدقیقاتی یالکز روما و خرسیان دورلرینه عائد آثاره حصر ایتمیوب آناتولینک قدیم لسانی حقننده تدقیقاتده بولونه جغنی یازمه رق مکتوبی « قرق بش سنه ک تدقیقات و تبعاتمه کوره میلاددن حتی ایکی بیك سنه اقدام آناتولینک قدیم اها لسنک سویلد کوری لسانک بر تورک لهجه سی اولدیغنه قناعت کتیر مشمدر » سوزلریله بیتر مشدر .

فاضل مشارالیه عن قریب ینه یالواجده ینه حفریاته دوام طابنده بولندیغندن آناتولی اقوام قدیمه سنک عرق و لسانی حقننده کی تدقیقاتی صبر سزلقله بکله مکده و بو تدقیقاتی موفقیتله نتیجه لندیرمسی تمی ایتمکده یز .

مبارک غالب

اسکی بر موغول مزارلغی : (له نین - غر اد) ایله (موسقووه) ده بر قاج آیلر بولندقدن صو کره اخیرا موغولستانده کی هیئت تدقیقیه سنه ملاقی اولمش بولنان میر آلا ی (پ . ق قوزلوف) ک (اورغا) جوارنده بولنان و هیئت تدقیقیه نک بر سنه دن بری تحریات ایله مشغول بولندیغی مزارلقدن یازدیغی مکتوبه نظر آمو می الیه حزی رانده موغولستانک دها ایجریلرینه ایرا همک و (۱۹۰۷ - ۱۹۰۹) تاریخنده تحریاتده بولنه رق منقرض اولمش و اونوتیلمش (قره خوچو) Khara-Khoto شهرینی کشف ایتمش اولدیغی (غوبی) چولنده تکرار تدقیقاتده بولمق نیتنده در . معلوم اولدیغی اوزره بوشهرده بر طاقاری بو کون بزه مجهول بر لسانده یازیلمش اوچ دورت بیك کتابدن متشکل قیمتلی بر کتبخانه ده بولمش ایدی .

(مونغول - تبت) هیئت کشفیه و یا تدقیقیه سی دینیان بو هیئت ایکی سنه قدر اول آوروپادن حرکت ایتمشدی . هیئت موغولستانک مرکز اداره سی اولان (اورغا) شهرندن ۸۰ میل اورداقده (کشتای) داغارنده کی (صوچو قته) Sutsukte موقعنده بر قاج اسکی Tumuli یعنی « مزار تپه سی » ، و کنبه ، بولمش و بولنده حفریاته باشلا یه رق راپورلرده کؤستریلدیکی وجهله پک مهم نتایج آلدیه ایدیلمشدر .

هیئت علمیه نک ادعاسنه کوره بو کنبه لر داخلنده بولنان مزارلر میلاددن اول ایکسجی عصره عائددر . (قوزلوف) مزارلرک کوجه اوله رق یاشایان بر خلقه عائد اولدیغنی ،